

OTWOCK — UZDROWISKO

————— CZASOPISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM UZDROWISKOWYM, SPOŁECZNYM,
EKONOMICZNYM I KULTURALNO-OŚWIATOWYM —————

OTWOCK, DWORSKA 7.

Cena pojedynczego numeru 30 groszy.

Ceny ogłoszeń: Cała strona 150 zł., $\frac{1}{2}$ — 80 zł., $\frac{1}{4}$ — 50 zł., $\frac{1}{8}$ — 30 zł., $\frac{1}{16}$ — 20 zł.

Dla poszukujących pracy taryfa specjalna.

TREŚĆ: Od Redakcji. — *Dr. H. Cybulski i Dr. B. Grabiński*: Znaczenie Otwocka jako uzdrowiska. — *K.* Otwock jego przeszłość i terażniejszość. — „Feljeton“ Lasecznika. — Kronika. — Z Otwockiej Rady Miejskiej. — Instytucje kulturalno oświatowe i społeczne w Otwocku. — Informacje. — Rozkład jazdy. — Rozkład jazdy. — Plan sytuacyjny Otwocka. — Ogłoszenia

OD REDAKCJI

Brak miejscowego pisma periodycznego w Otwocku, który stał się obecnie jedną z pierwszych stacji klimatycznych w Polsce, oddawna już daje się dotkliwie odczuwać, zarówno przez stałych mieszkańców Otwocka, jak i jego sezonowych gości.

Aby brakowi temu zaradzić, przystępujemy do wydawania czasopisma, początkowo dwutygodniowego: «Otwock—Uzdrowisko», którego zadaniem będzie odzwierciedlić możliwie dokładnie całokształt życia miejscowego społeczeństwa, dać wyraz jego potrzebom i aspiracjom społecznym i kulturalnym, przyjezdnym zaś dostarczyć wyczerpujących informacji dotyczących miasta i uzdrowiska Otwocka.

Skromne środki finansowe jakimi Komitet

Wydawniczy rozporządza nie pozwalają nam odrazu postawić pisma na należytej stopie.

Zgodnie z przyjętym programem, który w przyszłości zostanie rozszerzony, na treść każdego numeru składać się będą: artykuły w sprawach kuracyjnych, sprawozdania z działalności instytucji samorządowych, społecznych i kulturalnych, kronika życia miejscowego, różne informacje (rozkłady jazdy, lista lekarzy, adresy ważniejszych instytucji, listy przyjezdnych, plan sytuacyjny Otwocka i t. p.).

Stopniowo jednak pracę naszą będziemy rozwijali i żywimy nadzieję, że przy poparciu miejscowego społeczeństwa zdołamy zadaniu, podjętemu w imię dobra ogólnego, należycie sprostać.

Redakcja.

ANKIETA.

Znaczenie Otwocka jako uzdrowiska

I

Od czasu, gdy Dr Herrman Brehmer z Görbersdorfu skierował leczenie gruźlicy płucnej na zupełnie nowe tory, i gdy kierunek ten, początkowo, bardzo nieprzychylnie przyjęty, zaczął zdobywać sobie powoli uznanie w świecie lekarskim i wśród szerszej publiczności upłynęło przeszło 60 lat i myśl tego znakomitego przyrodznanicy i pioniera rozumnego przyrodolecznictwa została urzeczywistnioną w szeregu zakładów, zbudowanych i prowadzonych według jego

zasad, na całym świecie. Jednocześnie przy tych zamkniętych zakładach zaczęły powstawać otwarte uzdrowiska, które nadawały się więcej dla leczenia lżejszych postaci gruźlicy płucnej, nie ustępując w dodatnich wynikach propagowanym przez lekarzy niemieckich zakładom zamkniętym (sanatorjom) zaczęły zdobywać sobie coraz większą frekwencję. W ten sposób powstały w Niemczech takie uzdrowiska jak Reinerz, Obersalsbrunn, Sülzhayn, Ems, i inne u nas

zaś w Polsce Zakopane, Szczawnica, Otwock, Druskiéniki, Sławuta i inne.

W połowie zeszłego wieku leczono gruźlicę płuc zupełnie inaczej niż dzieje się to obecnie. W mieszkaniu takich chorych zamykano szczelnie dniami i nocą okna (aby się chory nie przeziębił!), odżywiano chorych bardzo umiarkowanie (ażeby nie podwyższać gorączki!). Skrętnie chowano przed chorymi zimną wodę, trzymano ich miesiącami w łóżku i nie wypuszczano ich z pokoju na świeże powietrze, ażeby nie narazić ich na szkodliwe, jak wówczas mniemano, działanie słońca, wiatru i świeżego powietrza. Skutki takiego leczenia były fatalne i wtedy to ugruntowało się przekonanie o nieuleczalności gruźlicy płuc.

System ten został za jednym zamachem zburzony przez Brehmera, który kazał otwierać okna dniami i nocą w lecie i w zimie, który kazał chorych pomimo istniejącej gorączki forsownie odżywiać, który kazał oblewać ich zimą i latem zimną wodą, pochodzącą z potoków górskich, który kazał im spacerować w lekkich ubraniach i który systematycznie przeprowadził zasadę hartowania organizmu, aby dać mu siłę i odporność do walki z chorobą. Rezultaty osiągnięte przez niego, były znakomite. Zburzył on uprzedzenie o nieuleczalności suchot płucnych, i cały szereg, wyleczonych przez niego, a zdawało by się skąnych na śmierć jego pacjentów, rozniósł po całym świecie jego naukę i przygotował grunt do powstania podobnych zakładów i w innych krajach. Przytem okazało się, że leczenie takie może być z również dobrym skutkiem przeprowadzone nie tylko w górskim klimacie, lecz w każdym klimacie t. j. i w zimnym. W ten sposób oprócz Zakopanego, które miało warunki zbliżone do Görbersdorfu powstał u nas i Otwock.

Idealne jego warunki klimatyczne, bliskość dużego miasta, które ciągle dostarczało i niestety jeszcze dostarcza obfitego materiału gruźliczego, spowodowały, że z małych początków rozwinął on się powoli do rangi wielkiego i znanego uzdrowiska, wykazującego roczną frekwencję do 12 000 chorych i wysuwającego się, oprócz Zakopanego na czoło polskich uzdrowisk płucnych.

Gdy początkowo sądzono, że klimat górski posiada pewną swoistość w leczeniu gruźlicy płucnej, to później okazało się, że takiej swoistości żaden na świecie klimat nie posiada: nie posiadają tej swoistości góry wysokie (do 2 000 metrów) lub średnie (do 1 000 metrów), nie posiada jej klimat morski lub nadmorski, nie posiada jej również piękny klimat Rivier. Codzienna obserwacja chorych, jak również nauka lekarska wypowiedziały się już dawno w tym kierunku, że takiej swoistości niema, że leczyć można z równym skutkiem w każdym klimacie, ciepłym czy nawet zimnym, w każdym położeniu geograficznym, w każdym wzniesieniu nad poziom morza.

O ile jednak klimat wysokogórski ma w stosunku do chorych gruźliczych pewne przeciwwskazania, gdyż ciężiej chory, a specjalnie wysoko gorączkujący, chorzy bardzo nerwowy, pobudliwi ze słabym sercem, chorzy z bardzo podupadłym stanem odżywiania, wychudzeni i wybitnie małokrwisci, jak również chorzy z gruźlicą krtani, według ogólnego zdania źle znoszą klimat wysokogórski — to tacy chorzy lepiej nadają się do pobytu zimą i latem w nizinnej miejscowości, gdzie zmiany klimatyczne nie są tak jaskrawe, jak w górach, w nizinnej miejscowości, gdzie

średnio roczna ciepłota jest na ogół o 3° C. wyższa, gdzie zima nie tak ostra, wiosna wcześniejsza, jesień późniejsza, lato umiarkowane, bez szybkich zmian temperatury powietrza, właściwych gór i bez znacznych wahań dobowych temperatury t. j. bez wielkiej różnicy pomiędzy ciepłotą dnia i nocy.

Oprócz tego oczywiście do leczenia w Otwocku, jako leżącego w klimacie nizinnym nadają się i wszelkie inne specjalnie zaś początkujące postacie chorób płucnych.

O ile wpływ klimatu wysoko-górskiego jest więcej pobudzający, o tyle wpływ klimatu nizinnego jest więcej uspakajający i dla tego dla chorych nerwowych więcej odpowiedni, niż gdzieindziej jest pobyt w Otwocku, wyrazem czego jest powstanie tutaj oprócz zakładów dla chorych płucnych — zakładu dla chorych nerwowych.

Również chorzy, którzy oprócz cierpienia płucnego mają mniej lub więcej naruszony system krwionośny, t. j. oprócz gruźlicy płuc cierpią mniej lub więcej na osłabienie mięśnia sercowego, na wady organiczne serca, leczą się skuteczniej w klimacie nizinnym. Widzimy więc codziennie, że do Otwocka skierowywani są chorzy zdrowi na płuca, lecz z chorobą — serca, którzy tutaj szybko i dobrze się poprawiają; nawet chorzy z naruszoną kompensacją z obrzękami i t. d.

Łagodność klimatu, brak wiatrów, świeżość i czystość powietrza, brak ostrych zmian temperatury wpływa kojąco na cierpieniu krtani, z którym gruźlica płuc tak często jest połączoną. Charakterystyką tego klimatu jest jego łagodność w przeciwstawieniu do klimatu wysoko-górskiego a nawet do pobudzającego działania powietrza na francuskiej i włoskiej Rivierze. Dla tego też chorzy nerwowi nie cierpią tutaj na bezsenność.

Jedną z właściwości Otwocka jest działanie na apetyt i trawienie chorych: tak wysokiego przyrostu wagi chorych nie wykazuje według moich spostrzeżeń żadna miejscowość klimatyczna. Obserwowałem niejednokrotnie przybytek na wadze w przeciągu miesiąca wynoszący 40 f. = 16 kilogr. przybytek na wadze w przeciągu miesiąca 20 f. = 8 kilogr. jest bardzo pospolitym znam chorych którzy przez jedno sezonowy pobyt w Otwocku zyskali na wadze około 20 kilogr. zyskali by i więcej, gdyby im nato pozwolono. Taki znaczny przybytek na wadze jest zjawiskiem można powiedzieć stałym i występuje u każdego chorego, który ma jakie takie organy trawienia, nawet nieraz pomimo istniejącej jednocześnie gorączki. Fakt ten przez każdego lekarza w Otwocku obserwowany jest niesłychanie pospolity i stanowi może cechę charakterystyczną Otwocka jako uzdrowiska dla chorych płucnych, i jest on w żadnym innym uzdrowisku nie notowany w tym stopniu. Ten znaczny przybytek na wadze ma oczywiście w leczeniu gruźlicy płucnej niesłychanie dodatnie znaczenie, a dla wielu chorych stanowi poprostu kwestję życia i śmierci.

Do wyjątkowych zalet Otwocka jako uzdrowiska nizinnego należy ten fakt, że poprawy osiągnięte w leczeniu gruźlicy płucnej można uważać za bardzo trwałe. O ile pobyt w klimacie ciepłym lub wysokogórskim kryje do pewnego stopnia zawsze w sobie tę obawę, że przy powrocie do warunków normalnych chorego sprawa może się odnowić, o tyle pobyt w celach leczniczych w klimacie rodzimym usuwa znacznie to niebezpieczeństwo i widzimy codziennie, że nasi chorzy, doznawszy tutaj poprawy wra-

cają do miast dużych, nawet tak niezdrowych jak Łódź i utrzymują się przy zdrowiu całymi latami.

Jak wiadomo sprawa gruźlicza może przycichnąć do tego stopnia, że można mówić o klinicznym wyzdrowieniu. Odsetek takich chorych nie jest zbyt znaczny, większą część stanowią chorzy, którzy czy to skutkiem rozległości sprawy gruźliczej, czy też wskutek przedwcześnie przerwanoego leczenia — nie osiągnęli zupełnego wyleczenia, lecz tylko znaczną poprawę i stali się znowu zdolnymi do pracy. Otóż dło tej kategorii chorych nie jest rzeczą obojętną, w jakich warunkach nastąpiła poprawa. Poprawa osiągnięta w warunkach, zbliżonych do normalnych warunków, w których żyje chory, okazuje się najtrwalszą, i lepiej jest dla chorego, jeżeli osiągnął ją w klimacie, w którym żyje zazwyczaj, niż w dalekiej Afryce lub w wysokich górach Szwajcarji. Te rozumowania skierowały już od dłuższego czasu uwagę lekarzy na sprawę leczenia gruźlicy płuc w klimacie swojskim, tem bardziej, że statystyki, oparte na bardzo licznych materiałach wykazują, że pod względem skuteczności działania na organizm nie ustępuje on innym klima-

tom. Dowodem tego może służyć tablica, wyjęta z dzieła G. Schrödera, którą poniżej przytaczam:

Klimat	Liczba chorych	w I stadium	II i III stadium	Rezultat dodatni	Rezultat ujemny
morski i nadmorski	3445	835 24,7%	2620 75,3%	2515 72,8%	940 27,2%
klimat nizinny	3322	1221 36,7%	2101 63,3%	2815 88%	507 12%
klimat gór niewysokich (do 1000 m)	3257	1222 37,5%	2035 62,5%	2856 87,7%	401 12,3%
klimat wysokogórski	2271	953 41,5%	1318 58,5%	1898 83,6%	373 16,2%

Tablica powyższa dowodzi jasno, że klimat nizinny w niczem nie ustępuje klimatowi innym, pod względem osiągniętych wyników.

D-r H. Cybulski.

II

Otwock oddalony o godzinę drogi koleją od Warszawy i o 4 kilometry od Wisty, położony jest wśród obszernych lasów iglastych parę mil kwadratowych przestrzeni mających; gleba na całym obszarze Uzdrowiska Otwocka jest piaszczysta; przytem warstwa piasku jest głęboka, w niektórych miejscach do kilkudziesięciu stóp sięgająca.

Duży obszar iglastych lasów sprawia, że powietrze w Otwocku jest czyste i świeże, a stałe ulatnianie się z drzew substancji żywicznych napelnia powietrze ozonem. Mocno przepuszczalny grunt terenów leśnych ułatwia wsiąkanie opadów, wskutek czego powietrze w Otwocku jest przeważnie suche t. j. zawiera nieznaczny procent wilgotności; zaznaczyć należy, że piasek na całej przestrzeni Otwocka jest gruboziarnisty; ta jego właściwość, z jednej strony sprzyja szybkiemu wchłanianiu wody, co szczególnie łatwo zauważyć się daje podczas topnienia śniegów z początkiem wiosny; z drugiej strony nie powoduje podnoszenia się znacznego kurzu, a kurz, jaki zauważyć się daje bywa niezbyt daleko przez wiatr unoszony i łatwo opada.

Obserwacje istniejącej od dwóch lat stacji meteorologicznej wykazują, że roczna ilość opadów w Otwocku jest mniejsza w porównaniu z Warszawą; stopień wilgotności powietrza jest znacznie mniejszy, niż w Warszawie; siła wiatru bywa przeważnie osłabiona oporem obszarów leśnych; nawet usłonecznienie t. j. ilość słonecznych godzin w ciągu dnia jest większa w Otwocku, niż w Warszawie.

Tak więc Otwock, posiadając wszelkie właściwości leśnej stacji klimatycznej ma przytem suche powietrze i łagodny klimat (przy położeniu geograficznym 51°16' szerokości północnej).

Oprócz wyżej wspomnianych dodatnich czyn-

ników klimatycznych, Otwock posiada smaczną do picia i zdrową wodę; woda w studniach abisyńskich Otwocka chociaż i zaskórna, ale, filtrując się naturalnym sposobem przez znaczny pokład piasku, jest czysta i nie zawiera drobnoustrojów (analizy prof. Bujarda i d-ra Serkowskiego).

Otwock, jako stacja klimatyczna tak hojnie przez przyrodę uposażona, nadaje się do leczenia wielu chorób, mianowicie: chorób przewlekłych płuc, zimnicy, koklusu, zółzów, stanów anemicznych u dzieci, chorób serca, chorób nerwowych i ozdowieńców po przebytych ciężkich chorobach.

Praktyka w Otwocku wykazała, że do tutejszego Uzdrowiska zjeżdżają przeważnie chorzy na cierpienia płucne zwłaszcza gruźlicę; tą ostatnią w różnorodnych postaciach (gruźlica płuc, kości, wysięki i t. p.). W zwalczaniu chorób płucnych stosowane jest od trzydziestu kilku lat t. j. od czasu powstania Sanatorium d-ra Gejslera, leczenie w zamkniętych zakładach (Sanatorja) według zasad higieniczno-dyetycznych; metoda ta leczenia wytworzona przez d-ra Brehmera i udoskonalona przez Dettweiler'a zaleca przede wszystkim stałe przebywanie chorego na świeżym i czystym powietrzu. Długoletnia obserwacja wyników leczenia tą metodą wykazała, że daje ona szczególnie dobre i trwałe rezultaty dla mieszkańców naszego kraju w klimacie Otwockim, co objaśnić można nietylko specjalnymi właściwościami klimatu Otwocka (ilość ozonu i suchość powietrza), ale także i położeniem geograficznym oraz wzniesieniem nad poziomem morza 97 metr. Takie położenie Otwocka umożliwia mieszkańcom Polski zastosować zalecenie Leyden'a, aby chorzy płucni leczyli się w tym samym klimacie i warunkach ciśnienia atmosfery-

rycznego, — w jakich stale zamieszkują. I właśnie w tym względzie Otwock, jako stacja klimatyczna nizinna i krajowa wyróżnia się korzystnie — dla mieszkańców naszego kraju — wobec stacyj klimatycznych górskich i południowych, że chorzy, uzyskawszy poprawę zdrowia w Otwocku i, wróciwszy do swego stałego miejsca pobytu nie potrzebują się przystosowywać do zmienionych warunków ciśnienia atmosfery i temperatury powietrza, co utrwała na długi czas poprawę ich zdrowia. Również dodatnią stroną Otwocka jest i okoliczność, że dla pobytu w tujejszem Uzdrowisku i leczenia różnych chorób niema przeciwwskazań, czego nie można powiedzieć o uzdrowiskach górskich (Zakopane), w których naprzykład chorzy płucni z niedomogą serca, mocno niedokrwieści, nerwowi i t. p. źle się czują i mogą być narażeni nawet na pogorszenie się tam ich stanu zdrowia. Wyżej przytoczone dane o Otwocku jako o stacji klimatycznej, posiadającej bogate środki przyrodolecznicze w połączeniu ze stosowaniem tutaj różnorodnych współcześnie przyjętych metod leczenia, zwłaszcza chorób płucnych, uprawnia do uznania Otwocka jako Uzdrowiska pierwszorzędного znaczenia, co też znalazło swój wyraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 1923 r., która przyznała Otwockowi miano »Uzdrowiska Użyteczności Publicznej«.

D-r B. Grabitski

Feljeton „Lasecznika“

Szanowny Panie Redaktorze!

Na uprzejme zaproszenie do współpracy w pańskim piśmie, w pierwszej chwili zamierzałem odpowiedzieć odmownie. Zbyt jednostronny bowiem punkt widzenia pana i jego kolegów nie pozwalał mi mieć nadziei, iż świat bakterji, który ja, lasecznik gruźlicy reprezentuję, będzie z odpowiednią bezstronnością potraktowany.

Po namyśle jednak propozycję przyjmuję, w dzisiejszych bowiem czasach, gdy tak szperacie i natarczywie wdzieracie się w najtajniejsze nasze zakątki, ukrywanie się nadal uważam za bezcelowe, zresztą jako uczciwy lasecznik, postanawiam z odkrytą przyłbicą stanąć przed wami.

Duży nawał pracy w ostatnich czasach, prac społecznych, politycznych i innych, gdyż po wojnie światowej, my drobnoustroje organizujemy się i działamy sprawniej, nie pozwala mi nadeść panu obszerniejszej korespondencji, tymczasem więc przesyłam przemówienia swoje na ostatnim zjeździe laseczników, odbyłym w ubiegłym tygodniu.

Sądzę, iż to cokolwiek zainteresuje pana i jego czytelników.

Wasz szczerzy i nieodłączny przyjaciel

Lasecznik gruźlicy.

Otwock jego przeszłość i terażniejszość

Uzdrowisko Otwock powstało przed niespełna 35 laty na gruntach, należących niegdyś do dóbr Otwockich. Dobra te — Otwock Wielki i Mały z licznymi folwarkami — stanowiły w drugiej połowie XVII wieku majątność marszałka koronnego Kazimierza Bielińskiego, który wznosił tu sobie wspaniałą rezydencję. Nad brzegiem jeziora — wśród prześlicznego parku stanął zamek, z czasem na pałac przerobiony, piętrowy z dwiema wieżami i obszerną lożą od strony parku, z wspaniałym frontonem i bogatą ornamentacją. Zamek ten miał dzieje świetne. Tu w 1703 r. w czasie wojny szwedzkiej, zjechał August II; a z nim pośrednicy pokoju — posłowie: rosyjski, angielski i holenderski, oczekując, jaki obrót wezmą sprawy kraju i wyprawione do Karola XII poselstwo, w sprawie zawarcia układów. W zamku tym w r. 1705 miało miejsce spotkanie Augusta II z Piotrem Wielkim. W tymże roku dnia 26 Lipca stoczona została pod Otwockiem walna potyczka Sasów ze Szwedami, którzy choć mniej liczni, nietylko Niemców rozproszyli, lecz wielu z nich potopili w Wiśle.

Nowej świetności nabył Otwock zostawszy rezydencją Franciszka Bielińskiego, syna Kazimierza, który po ojcu objął w 1742 r. stanowisko marszałka w. koronnego. Nawiedzał go często August III, polując w przyległych borach na łosie, dziki i niedźwiedzie. W r. 1757 zamek Ot-

wocki, wraz z przyległościami, a nadto należące mi do marszałkostwa starostwami: garwolińskim i osieckim, drogą donacji przeszedł na niepełnoletniego jeszcze Franciszka Bielińskiego, późniejszego pisarza W. Kor. autora »Listów o wychowaniu«. Od Bielińskich dobra przeszły drogą spadku na Łubieńskich. Wśród zmiennych kolei losu stopniowo od 1808 — 1826 r. zamek Otwocki chylił się ku ruinie.

W 1827 r. obszerne dobra otwockie wraz z zamkiem nabył Jerzy Kurtz, a od r. 1921 są własnością Władysława hr. Jezińskiego.

W czasie zbrojnego ruchu w 1863 r., miała miejsce pod Otwockiem większa potyczka w lesie zwanym Osinami.

Dziś z zamku Otwockiego pozostały już tylko mury i resztki ornamentacji wewnętrznej, dające jednak pojęcie o architekturze i rozmiarach budowli.

Od strony jeziora pozostał dobrze zachowany wspaniały fronton. Nad wejściem głównym od strony parku widnieją jeszcze herby poprzednich właścicieli — Junosza i Leliwa, a poniżej tablica marmurowa z następującym napisem: „Nolo minor me timeat, despiciatque major“. (Nie chcę, aby słabszy bał się mnie, a mocniejszy mną pogardzał). Z lewej strony od wejścia głównego wznoszą się piętrowe oficyny, obok których stały obszerne kuchnie osobliwszej konstrukcji, przed dwudziestu laty rozebrane. Z resztek marmurów tu i owdzie pozostałych w murach, z gipsatury sufitu i kominka, z fresków i samych rozmiarów pomieszczeń — i dziś jeszcze wniosko-

Towarzysze drobnoustroje!

Z dumą staje tu dzisiaj przed wami, ja lasecznik gruźlicy, reprezentujący niezliczoną liczbę swych towarzyszy, rozproszonych po wszystkich zakątkach kuli ziemskiej.

Panowanie nasze rozległe i władza nad czło-wiekiem potężna. Sięgamy wszędzie i zwalczyc nas nie mogą ani skądinąd szkodliwe promienie słońca ani zimno północy. W ośrodkach miejskich tworzymy zwarte i liczne kolonje, nie boimy się dymu fabryk lub zgrzytu maszyn... I tu i tam, w domu, w szkole, na zebraniach publicznych, balach, jesteśmy wszędzie, trwamy i zwyciężamy.

W myśl wskazań filozofa Malthusa jesteśmy prawdziwymi regulatorami istnień ludzkich. Bo czyż owa przechwalona przez ludzi wojna światowa równać się może w swych niszczycielskich działaniach, z redukcją, którą przeprowadzają ciągle zwarte i pracowite szeregi naszych towarzyszy.

Jesteśmy prawdziwymi dobrodziejami czło-wieczności, gdyż gdyby nie ta praca nasza, prze-ludnienie wywołałoby straszne skutki dla ludzi i tak już poważnie skłóconych i nieprzebierających w środkach w walce o byt.

Zresztą, nie ubliżając szanownym innym to-warzyszom, tu na zjeździe nieobecnym, jako to bakterjom cholery, dżumy i t. p. sądzę, iż działa-nia nasze są więcej w dobrym tonie, że tak powiem, cywilizowane.

Tamci działali niegdyś i obecnie działają w pewnych zakątkach ziemi zbyt obcesowo, że się wyrażę—po chamsku. . My zaś pracę prowadzimy delikatnie, niepostrzeżenie i do końca niepozobawiamy człowieka złudzeń.

I człowiek, oceniając nasze zachowanie, trak-tuje nas życzliwie, co znowu pozwala nam pracować intensywniej.

Zrzadka narażeni jesteśmy na przykrości i chociaż lat temu czterdzieści, pewien lekarz Koch, nas, że tak powiem zfotografował, jednak oprócz wzajemnej wymiany bileków wizytowych, sprawa ta dla nas złych skutków nie pociągnęła.

W ostatnich czasach ludzie doszli do przekonania, iż suche żywiczne powietrze leśne — nie zbyt nam dogadza i nawet pod Warszawą powstało w Otwocku specjalne uzdrowisko dla walki z nami, jednak o przeprowadzce naszej z tej miejscowości niema mowy i łatwo się nie poddamy.

Kończąc te moje przemówienie, towarzyszyszcie drobnoustroje, życzę wam i sobie powodzenia w waszych pracach, pracach tworzących życie i śmierć i z śmierci tej nowe bujne życie.

Skończyłem...

wać można o piękności gmachu, któremu dodawały uroku malownicze jezioro i rozległy widok na okolicę.

Na przeciwległym brzegu jeziora, prawie naprzeciwko pałacu — leży obecny dwór właściciela. Po za zabudowaniami dworskimi na obszer-nych przestrzeniach ciągną się ogrody owocowe, jedno z największych w Rzeczypospolitej — przeszło 20 000 drzew owocowych liczące.

Gdy obszerne lasy Otwockie, pełne niegdyś wszelakiej zwierzyny, wśród której nie brakło wilków i dzików, przecięła linja kolejowa, z biegiem czasu około 1885 r. w pobliżu stacji kolejowej Otwock, na gruntach należących do dóbr Otwockich, i częściowo na gruntach Wiązowskich—mieszkańcy Warszawy zaczęli wznosić dla siebie letnie mieszkania. Wybór miejscowości okazał się nader szczęśliwym, to też w krótkim przeciągu czasu miejscowość zmieniła się nie do poznania. Co roku przybywały nowe dworki i wille, powstawały nowe ulice, powstawały sklepy, wzniesiono kaplicę, założono stację pocztowo-telegraficzną, słowem powstałe wśród lasów, pełne życia i gwaru letnisko, rozwijając się prawdziwie po amerykańsku.

Klimat leśny, balsamiczne powietrze, grunt przepuszczalny, smaczna i zdrowa woda—wszystkie te zdrowotne warunki rychło zwróciły na siebie uwagę naszego świata lekarskiego: zaczęli napływać liczni chorzy, a rezultaty kuracji okazały się nader pomyślne. Już w 1890 r. powstał tu zakład kąpielowy d-ra J. Geislera; we 2 lata później zakład hydropatyczny oraz kumysowy,

a w r. 1893 powstało pierwsze w kraju naszym sanatorium dla chorych piersiowych przez tegoż d-ra Geislera założone. Od czasu założenia tego sanatorium, miejscowość coraz wyraźniej traci charakter letniska, przybierając stopniowo wszelkie cechy miejscowości leczniczej — stacji klimatycznej leśnej.

Kto chce mieć pojęcie o ogólnym charakterze Otwocka, powinien go odwiedzić dwa razy przynajmniej, raz w końcu maja lub w czerwcu, gdy świeżo rozpuszczone pączki-sosnowe napełniają powietrze niezrównanym aromatem, gdy wille otwockie toną wśród kwiatów, bzu, jaśminów, a późnej akacji, gdy cały Otwock wre życiem i gwarem, drugi raz — wśród zimy, gdy śniegi pokryją białym całunem lasy tutejsze i nad Otwockiem zapanuje majestatyczna cisza.

Ruch pociągów ożywia spokojny krajobraz leśny, dając to przeświadczenie, iż gdy się zapragnie teatru, czy koncertu w ciągu godziny znaleźć się można w Warszawie.

Gdy zaś latem zapragnie się zmiany zbyt jednostajnego może krajobrazu, w pół godziny pieszo znaleźć się można nad pięknymi brzegami Świdra, gdzie można używać ożywczych kąpielei rzecznych, lub zrobić małą trzykilometrową wycieczkę do miejsca, gdzie Świder i Jagodna wlewa ją swe wody do majestatycznej Wisły.

Spytacie może kto zamieszkuje te liczne wille i dworki i jak życie płynie wśród tego lasu w Otwocku? Są to przedewszystkiem ci, co tu przybyli po zdrowie, dowiedziawszy się, że nie-

Kronika

Marszałek Piłsudski w Otwocku.

Dnia 13 maja przyjechał do Otwocka Marszałek Piłsudski w odwiedzinach do ciężko chorego swego byłego towarzysza broni w Legjonach, por. Łapczyńskiego.

Przybył na gorącą prośbę umierającego, który chciał przed śmiercią raz jeszcze ujrzeć ukochanego wodza.

Marszałek przepędził u łóżka chorego około godziny.

Zegnając chorego Marszałek serdecznie go ucałował.

W rozmowie z obecnymi Marszałek okazywał żywe zainteresowanie rozwojem Otwocka, informując się szczegółowo o warunkach jego zdrowotności. W chwili po wyjeździe Piłsudskiego chory stracił przytomność i zmarł niebawem nie odzyskawszy jej więcej.

„Koło kobiet pracujących“.

Dn. 19/V r. b. odbyło się w Otwocku zebranie organizacyjne „Koła kobiet pracujących“. W pierwszy piątek każdego miesiąca będą się odbywały zebrania: felczerek i pielęgniarek, wychowawczyń, biurolistek, pracownic igły i pracowni handlowych.

W trzecią niedzielę każdego miesiąca, o godz. 8 w. będą się odbywały zebrania służby: szpitalnej i służby domowej, przychodniowej i stałej, co poniedziałek zaś również o g. 8 w. odbywać się będą zebrania

tylko klimat zagranicznych kurortów, i prowadzenie kuracji daleko od kraju, może dopomóc do odzyskania zdrowia, lub też poprawy, dającej możliwość powrotu do życia i pracy.

Drugą kategorię ludności tej, stanowią zdrowi: oprócz co roku zmieniających się sezonowych letników, jest liczny świat lekarski, jest poważna grupa pracowników Warszawy, którzy czy to dla kogo z rodziny swej, czy też wprost ze względów zdrowotnych mieszkając stale w Otwocku, odjeżdżają rannymi pociągami do codziennej pracy, a po południu, lub wieczorem, wracają na łono rodziny do Otwocka; są stale mieszkający tu właściciele posiadłości, kolejarze, urzędnicy, właściciele sklepów, rzemieślnicy i t. p.

Wśród tych ludzi pracy, ludzi którzy żyli się z Otwockiem, i cenią jego zalety, odczuwając wszystkie tutejsze braki i potrzeby, zespółiła się pewna grupa ludzi dobrej woli, którzy pragnąc, aby w bliskiej przyszłości Otwock mógł się stać tem, czem by już dawno był, gdyby leżał na Zachodzie, dążą, aby te wszystkie szczęśliwe warunki, którymi Otwock rozporządza, były odpowiednio wykorzystane, a nie bezmyślnie niszczone, aby Otwock stał się dla naszego społeczeństwa, nie tylko wzorową stacją klimatyczną, ale wogóle miejscowością prawdziwie kulturalną.

Wyniki tej pracy już są dziś znaczne: Powstałe w r. 1912 Tow. Przyjaciół Otwocka zapoczątkowuje oświetlenie ulic, układanie chodników, zaprowadza telefony, dopomaga do utworzenia ochotniczej straży Ogniowej oraz czyni starania o połączenie Otwocka w jedną całość administracyjną

dla wszystkich członków koła. Te ostatnie zebrania będą poświęcone sprawom ogólnie społecznym i kulturalnym. Z braku własnego lokalu zebrania odbywać się będą narazie na plebanji.

Dom ludowy.

Wznawia się działalność Opieki Parafjalnej, od dłuższego czasu nieczynnej. Opieka parafjalna w pierwszym rzędzie ma się zająć z inicjatywy ks. prob. Wolskiego budową Domu Ludowego. Na powyższą instytucję otrzymano: wagon wapna i 800 mil. mk. na plany budowy. Ofiary w gotówce i materiałach budowlanych przyjmowane są w redakcji naszego piśma, oraz w kancelarji parafjalnej.

Komitet Budowy Gmachów Szkolnych w Otwocku.

Dn. 21/V odbyło się posiedzenie Kom. Budowy Gmachów Szkolnych w Otwocku. Przewodniczący p. M. Górzyński referował sprawę zakupu materiałów budowlanych i przedstawił zebrany projekt urządzenia zabawy ogrodowej dla powiększenia funduszy Komitetu.

Zebrani ukonstytuowali listę kandydatów do Komitetu Zabawy, w skład którego wchodzi przedstawiciele wszystkich miejscowych zrzeszeń.

Zabawa odbędzie się w dniu 29 czerwca r. b. w ogrodzie magistratu i urozmaicona będzie atrakcjami jako to: popisy gimnastyczne dla dzieci szkolnej, loterja fantowa, orkiestra, koncert, tańce i t. p.

Pierwsze zebranie komitetu zabawy odbyło się 29 Maja r. b.

W roku 1916 na skutek starań Towarzystwa władze okupacyjne niemiec. zezwalają na wydzielanie Otwocka z gminy i następnie tworzą oddzielną jednostkę miejską. Od daty powyższej, właściwie od wyboru na burmistrza M. Górzyńskiego, rozpoczyna się w szybkim tempie rozwój Otwocka.

Szczegółowy rozbiór gospodarki miejskiej będzie podany w oddzielnym artykule, ogólne zaś wyniki są następujące.

Otwock obecnie posiada: własną elektrownię z siecią przewodników miedzianych trzydzieści kilka kilometrów długości; z prądu korzysta około 500 abonentów, posiada nieruchomości na siedzibę Magistratu, nieruchomości na szkołę powszechną i na teatr letni. posiada bruków 17,000 metr. kw. chodników 10148 metr. kw. Szkół powszechnych założono dwie o 30 klasach. W szkołach tych uczą się wszystkie dzieci w wieku szkolnym, zarówno chrześcijańskie, jak i żydowskie. Miasto prowadzi własne 8-klasowe koedukacyjne gimnazjum z prawami szkół rządowych, do którego uczęszcza dziesiątka, zarówno z Otwocka, jak i z okolic.

W roku 1922 pobudowano i uruchomiono stację meteorologiczną. Ze skromnej cyfry 6420 rubli w roku 1916, budżet miejski na rok 1924 wzrasta do wysokości 340,000 zł.

Wogóle w planach swych na przyszłość Rada Miejska i Magistrat Otwocka sięga daleko i dzisiaj już nie powinniśmy się wstydić nowego odrodzonego Otwocka, który z każdym dniem staje się prawdziwym dobrodziejstwem dla przemęczonej i słabej ludności stolicy. K.

Dozór szkolny.

Dnia 21 r. b. odbyło się pod przewodnictwem E. Kasperowicza posiedzenie Dozoru Szkolnego. Między innymi rozpatrywano liczbę osób podlegających karze, według odnośnych przepisów za nieprzestrzeganie przymusu szkolnego.

Uchwalono do rodziców uczęszczającej nieregularnie dziatwy szkolnej zastosować karę grzywny lub aresztu.

Pozatem zebrani wysłuchali sprawozdania Kierownika szkoły p. A. Wołka — oraz sprawozdania Głównego Opiekuna tejże szkoły — p. B. Migdalskiego.

Z Soplicowa.

W ubiegłym miesiącu w Centralnym Towarzystwie Rolniczym w Warszawie, odbyło się losowanie działek nowonabytych terenów od W. hr. Jezierskiego. Nowanabywcy otrzymali przeważnie działki jednomorgowe i złożyli pewien fundusz na należyte utrwalenie granic.

Członkowie Stowarzyszenia posiadają postawiony w roku ubiegłym domek dla administracji i pokój dla przyjezdnych członków Stowarz. Posiadają szkółki drzewek parkowych i place na cele użyteczności publicznej szesnastomorgowej przestrzeni.

Wogóle kolonja Soplicowo rozwija się pomyślnie i projektuje się już w roku bieżącym rozpoczęcie budowy domków na zakupionych parcelach.

Ceramika p. p. Czarkowskich w Otwocku.

Z prawdziwą przyjemnością notujemy fakt pojawienia się w Otwocku w sklepie p. Babickiego wyrobów ceramicznych p. p. Czarkowskich. Wyroby p. p. Czarkowskich podziwiane wielokrotnie na wystawach zarówno zagranicą jak i w kraju, zajmują dzisiaj, zwłaszcza jeżeli chodzi o wazony bezsprzecznie wybitne miejsce w Polsce. Czarują one prostotą i subtelnością kształtu i dekoracji, pięknym połączeniem barw, oryginalnością koncepcji zawsze prawdziwie polskiej.

Kiedyż wreszcie zniknie z naszych mieszkań tandeta niemiecka, dając miejsce rzeczom swojskim, wykonanym z talentem i umiłowaniem przedmiotu.

TOW. AKC.

FR. KARPIŃSKI

W WARSZAWIE

Poleca o przyjemnym zapachu

MYDŁO OD ŁUPIEŻU

niszczy łupież, wzmacnia cebulki,

doskonale działa na porost włosów.

Z Otwockiej Rady Miejskiej

Ostatnie posiedzenia Rady Miejskiej w Otwocku odbyło się w dniu 5/V r. b.

Otwierając posiedzenie, przewodniczący, burmistrz M. Górczyński, poświęcił kilka słów pamięci zmarłego w dniu 1/V zasłużonego obywatela Otwocka, s. p. D-ra Józefa Geislera. Pamięć zmarłego Rada Miejska uczciła przez powstanie.

Wielce ożywioną dyskusję wywołały pewne proponowane zmiany w podatku od lokali. W rezultacie uchwalono statut ten przesłać do zaopiniowania komisji podatkowej.

Wobec zakupienia przez miasto nowego motoru do elektrowni miej. i wyłożenia na to znacznej sumy, kasa miejska przechodzi pewne niedomagania i wskutek tego przewodniczący M. Górczyński proponuje, aby konsumenci prądu elektrycznego w Otwocku, złożyli tytułem zaliczki pewną sumę, która stopniowo potrącana byłaby przy zapłacie należności za zużyty prąd. Po pewnej dyskusji projekt ten przyjęty został według następującego brzmienia.

§ 1. Zaliczki wpłacają wszystkie osoby korzystające z prądu elektrycznego z elektrowni miejskiej w Otwocku.

§ 2. Od zaliczki zwolnione są urzędy państwowe, samorządowe, oraz osoby i instytucje, korzystające z ulgowej taryfy za prąd.

§ 3. Zaliczka wynosi opłatę za trzykrotną ilość prądu, zużytego przez abonenta w okresie od dn. 15 grudnia 1923 r. do dn. 15 stycznia 1924 r., według taryfy 90 gr. za kilowatgodz.; od abonentów, którzy nie korzystali z prądu w czasie powyżej wskazanym oblicza się zaliczkę, według ilości prądu zużytego w przeciągu najbliższego miesiąca.

§ 4. Zaliczka musi być wpłacona bez specjalnych nakazów płatniczych do dn. 15/VI 1924 r.; za każdy dzień opóźnienia doliczana będzie po $\frac{1}{2}\%$ od sumy zaliczki.

§ 5. Niezapłacone w terminie właściwym zaliczki, ściągnięte będą przymosowo z odsetkami za zwłokę i kosztami egzekucyjnymi.

§ 6. Wpłacone zaliczki będą potrącane przy opłacie za prąd, poczynając od dn. 1 Września 1924 r. w ciągu 12 tu miesięcy t. j. po $\frac{1}{12}$ części wpłaconej zaliczki co miesiąc.

§ 7. Magistratowi przysługuje prawo w wyjątkowych razach, po wysłuchaniu opinii komisji podatkowej i przyjmując na uwagę ciężkie warunki materialne płatnika, wysokość zaliczki zredukować, rozłożyć na raty, lub nawet całkowicie umorzyć.

W związku z wymienioną sprawą, przewodniczący przedstawił ogólny plan rozbudowy elektrowni i zakomunikował, iż nowonabyty motor daje zupełną gwarancję sprawnego funkcjonowania elektrowni i pozwoli znacznie zwiększyć ilość konsumentów prądu. W sprawie tej radny Cynamon proponuje już obecnie zająć się powiększeniem sieci przewodników, radny zaś E. Kasperowicz przypomina, iż w swoim czasie na pierwsze potrzeby przy zakładaniu elektrowni, ściągniętą została pożyczka od obywateli miasta i zdaniem jego pożyczka ta winna być odpowiednio zwaloryzowana. W zakończeniu obrad szereg radnych jako to: Gerber, Migdalski, Kasperowicz, Cynamon przypominali Magistratowi o różnych niedomaganiach, które zdaniem ich należałoby usunąć. Dotyczyło to

spraw mających na uwadze stan sanitarny miasta, jego estetyczny wygląd, a także pewne udogodnienia dla przyjezdnych. Następnie radny E. Kasperowicz zaproponował Magistratowi, aby tenże zainteresował władzę kolejową w sprawie wykończenia tunelu, lub ewentualnie otwarcia skasowanego przejazdu na wprost ul. Kolejowej po za tem aby Magistrat zwrócił się do władz kolejowych o pobieranie opłat za przejazd do st. Warszawa-Gd. według faktycznej odległości między Warszawą, a Otwockiem, a nie od urojonych 34 klm.

Po pewnych wyjaśnieniach radnego I. Grendy, Rada Miejska wnioski powyższe przyjmuje i przekazuje Magistratowi do wykonania.

Na tym posiedzenie zakończono.

Instytucje kulturalno-oświatowe i społeczne w Otwocku.

- 1) Ambulatorjum dla niezamożnych chorych, przy Gminie Żydowskiej. Przyjmuje 11 lekarzy. Lekarstwa po cenie kosztu.
- 2) Bank Ludowy — Spółka z nieogr. odpowiedzialnością, kooperatywa pieniężna. Zarząd i biuro w willi Cacko.
- 3) „Brijus“ — Zdrowie — Sanatorjum Tow. przeciwgruźliczego Brijus (Warszawa—Plac Żelaznej Bramy Nr. 4 dla dzieci i młodzieży żyd. gmach własny, 45 łózek.
- 4) „Haszachefet“ Sanatorjum Tow. przeciwgruźliczego. Brijus (Warszawa — Plac Żelaznej Bramy Nr. 4) dla chorych żydów. Gmach własny przy ul. Włodzimierskiej, 30 łózek.
- 5) Kasa pożyczkowo-oszczędnościowa ul. Warszawska, dom Grendy dla rzemieślników i drobnych handlarzy wyzn. mojż.
- 6) „Koło Polek“ — Powstało w r. 1906 pod nazwą „Koło Pań“ Działalność filantropijna. Prowadzi na swój rachunek kiosk przy ul. Kościuszki.
- 7) „Spójnia“ powstała w 1905 r. jako stowarzyszenie śpiewacze, obecnie klub, w którym ogniskuje się życie miejscowej inteligencji. Siedziba przy ul. Kościelnej.
- 8) Stowarzyszenie spożywcze „Ognisko“ Kooperatywa, założona w 1905 r. Mieści się w rynku.

- 9) Staż Ogniowa Ochotnicza założona w 1912 r. Remiza przy Magistracie.
- 10) Związek Katolickich Polek. Działalność filantropijna i kulturalno-oświatowa. Zarząd przy ul. Reymonta 23.
- 11) Stowarzyszenie właścicieli nieruchomości. Zarząd w biurze Banku Ludowego.
- 12) Stowarzyszenie młodzieży. Zarząd w miejscowym probostwie.
- 13) Stowarzyszenie lekarzy. Zarząd w Gmachu Magistratu.
- 14) Uzdrowisko dla dzieci i młodzieży. Utrzymywane przez polsko-amerykański komitet pomocy dzieciom. Gmach własny przy ul. Dworskiej.
- 15) Uzdrowisko dla chorych płucnych Magistratu m. Warszawy.
- 16) Zakład pod wezwaniem Św. Józefa, Ochronka dla sierot, ulica Dworska, posiadłość własna.
- 17) „Zcfjówka“ zakład dla umysłowo chorych żydów. Gmach własny. 80 łózek.
- 18) „Tarbut“ Żyd. stowarzyszenie kult.-oświatowe. Kursa wieczorowe języków: polskiego, hebrajskiego i angielskiego oraz czytelnia dla członków stowarzyszenia. ul. Warszawska, tamże „Dom ludowy“. Odczyty, przedstawienia amatorskie, zebrania towarzyskie.
- 19) „Marpe“ — Schronisko dla gruźliczno-chorych żydów.
- 20) Związek sanatorjów i pensjonatów w Otwocku.

Instytucje samorządowe.

- Magistrat — przy ul. Warszawskiej.
- „Dozór Szkolny“ zarząd szkół powszechnych — Dworska 7.
- Gimnazjum 8 kl. ul. Warszawska.
- Szczegółowy opis powyżej wyszczególnionych instytucji i zakładów z wykazaniem ich działalności i osób stojących na czele umieszczony będzie w następnych numerach.

LISTA PRZYJEZDNYCH GOŚCI

za czas od dn. 19/V do 25/V.

Pens. Alberstein—W. Raczkowski, R. Opatowska, S. Pryłucki, F. Pinczewska, pens. Gurewicza — C. Hochglik, L. Milchjor, P. Wichter, pens. Gelbfisza B. Włodawer, L. Rechtszajd, S. Kaminer, N. Izraelit, pens. Klepfisza—R. Gradawczyk, Sanat. Dr. Krukowskiego, S. Peumark, B. Cohn, Brand C. Federman, J. Kleinman, P. Alapin, Ch. Wołkowyski, S. Mejsels, Sanat, Dr. Przygody, B. Szumska, R. Handelsman, Pens. Waksa—R. Rozontaler, F. Perkal, Ch. Kagan, H. Guterman, Pens. Wachmana — W. Kolski, J. Pruzanska, S. Koper, H. Szapiro, C. Zylberdik, Pens. Wintlera, F. Rubinstein, Pens. Bleżewskiej, — M. Ozer, D. Tenenbaum, S. Ejdelman, Pens. Bibermana—J. Gławswein, Pens. Dorna—R. Baumazecer, Pens. Goldberga—T. Szwarc, C. Kac, J. Aschenmit, R. Kaplan. Pensjonat Kalwarji—F. Flam, Pens. Kaufmana—Ch. Orlean, Pens. Kratki—M. Altman, H. Rozenblum, F. Trokenstein, Pens. Minbergą — B. Abramowicz, M. Gombińska, Pens. Michelsonowej — Z. Halsberg, M. Sznajder, Pens. Miodownika—H. H. Gerber, L. Perle, L. Kamień, Pens. Sameta — Sz. Dawidowicz, Pens. Sztrumfelda—P. Fastag, S. Fefersberg, M. Bursztyn, Pens. Szterna — G. Kas, A. Landstein, P. Szwarz, J. Nortman. Pensjonat Tomczyńskiego — J. Bryckorówna, Pens. Tenenbauma H. Oppenheim, E. Rabinowicz, Pens. Zyderemana — A. Kac, S. Szer. Pensjonat „Zachęta“ — M. Zamenhof, S. Zalberg, Pens. Dworeckiej — J. Nissenbaum, Ł. i G. Nicberg, Pens. Randoniskiego — S. Epstein A. Sznut.

Informacje

POCZTA

Biura mieszczą się przy ul. Warszawskiej na wprost dworca.
Dla korespondencji zwykłej oraz poleconej poczta otwarta od godz. 8-ej rano do 1 po poł. i od godz. 4-ej do 6-ej po poł.
Dla przesyłek pieniężnych i innych od godz. 8 r. do 1 po poł. W dni świąteczne od godz. 8 r. do 10 r. Obecnie obowiązują następujące ceny:

Listy zwykłe — 15 groszy, polecone — 35 gr., karty expressa poczt. — 50 gr., zwykłe — 10 gr., (z opłaconą odpowiedzią — 20 gr.), polecone 30 — gr.

Ze granicą: Listy zwykłe — 30 gr., polecone — 60 gr., express — 60 gr., karty pocztowe zwykłe — 18 gr., polecone — 48 gr.

Listy wartościowe. W kraju — jak za polecony odpowiedniej wagi i należytość od deklarowanej wartości za każde 100 zł. lub część tychże — 10 gr. Za granicę — jak za polecone odpowiedniej wagi i należytość od deklarowanej wartości 50 ctm. od 300 franków zł. lub części.

przekazy pocztowe zwykłe do 10 zł. — 10 gr. do 25 zł. — 25 gr., do 50 zł. — 40 gr., do 100 zł. — 60 gr., do 250 zł. — 80 gr., do 500 zł. — 120 gr., do 750 zł. — 160 do 1000 zł. — 200. Za przekazy pocztowo telegraficzne oprócz należytości jak za zwykłe dopłata — 3 gr.

Paczki prywatne wagi do 1 klg. — 40 gr., do 5 klg. — 80 gr., do 10 klg. — 130 gr., do 15 klg. 180 gr., do 20 klg. 250 gr.

TELEGRAF

Biuro w gmachu poczty czynne od godz. 7 rano do 11 w. Taryfa: Za telegramy zamiejscowe zwykłe od słowa — 8 gr. (opłacenie odpowiedzi i R. P. od słowa 8 gr. Pilne: od słowa — 24 gr. opłata R. P. D. odpowiedzi od słowa — 24 gr.) Telegram zagraniczny zwykły od słowa: Francja 25 ctm. Niemcy 18 ctm.

TELEFON

Biuro (w gmachu poczty) czynne od godz. 7 r. do 11 wiecz. — Za 3 minutową rozmowę na odległość do 25 klm. — 40 gr., — do 50 klm. — 80 gr., do 100 klm. — 120 gr., — do 200 klm. 200 gr. Za każde dalšie 100 klm. 50 gr. Za rozmowy pilne opłata potrójna.

Rozmowa z Warszawą — 80 gr.

Rozkład jazdy kolei państwowych.

Obowiązujący od dn. 1 czerwca 1924 r. Rozkład jazdy P. K. P. Warsz.—Śródborów																																															
Świąteczny		Świąteczny		Świąteczny		Świąteczny		Świąteczny		Świąteczny		Świąteczny		Świąteczny		Świąteczny		Świąteczny		Dni robocze		Świąteczny		Świąteczny		Świąteczny		Świąteczny		Dni w soboty i dni przedświątecz.																	
911	927	915	929	925a	927a	929a	931	933	935	921	937	939	939a	941	913	943	943a	945	945a	947	923	917	912	924	926	918	928	914	930	928	928	930	932	934	936	922	938	940	942	940a	944	944a	946	946a	916	948	
6 55	8 30	9 00	9 20	9 55	10 35	11 10	11 50	12 55	13 35	14 30	15 50	16 30	16 45	17 40	17 50	18 15	19 10	19 40	20 55	23 55	23 00	9 55	4 50	6 43	6 20	7 44	9 00	11 56	12 25	12 50	13 35	14 05	15 05	15 55	16 10	17 38	19 20	19 50	20 10	20 32	21 35	22 20	23 42	23 15			
1 00	1 17	7 17	8 49	9 26	9 50	10 23	11 05	11 36	12 18	13 19	13 51	14 56	16 19	16 57	17 11	18 18	18 40	19 31	20 06	21 23	0 19	9 55	6 27	6 58	7 22	8 38	11 33	11 59	12 24	13 09	13 41	14 40	15 31	15 54	17 14	18 54	19 26	19 47	20 09	21 11	21 57	22 19	23 36	23 53			
1 31	7 29	9 11	9 47	10 13	10 44	11 32	11 57	12 39	13 39	14 03	15 17	16 41	17 12	17 32	18 39	19 02	20 02	20 19	21 44	0 40	9 55	6 12	6 38	7 05	8 20	11 13	11 38	12 03	12 48	13 20	14 18	15 10	15 42	16 53	18 33	19 05	19 26	19 48	20 50	21 37	22 00	22 24	23 40				
1 47	7 40	9 45	9 16	9 52	10 18	10 49	11 37	12 02	12 44	13 41	15 22	16 46	17 37	18 44	19 07	20 07	21 49	0 45	9 55	6 27	6 57	8 11	11 02	11 27	11 52	12 37	13 09	14 07	14 59	16 41	18 22	18 54	19 37	20 39	21 27	21 50	16 33	18 16	18 47	19 31	20 32	21 21	21 44	22 28	23 11		
1 52	9 45	9 40	10 10	10 35	11 05	11 55	12 20	13 00	14 00	14 18	15 40	17 04	17 25	17 55	18 13	19 00	19 23	20 23	20 32	22 05	23 36	1 01	4 17	5 59	6 15	6 50	8 00	9 25	10 50	11 15	11 40	12 25	12 55	13 55	14 45	15 29	16 25	18 10	18 40	19 10	19 25	20 25	21 15	21 38	22 11	22 28	
																					1 05	1 05	6 44	6 44																							

Kolejka podjazdowa Warszawa — Otwock — Karczew.

Z Warszawy odchodzą do Karczewia (most Kierbedzia): 8 55, 11 36, 14 15, 16 50, 18 25, 19 35;
do Otwocka, (most Kierbedzia): 6 37, 10 29, 15 48, 21 09.

Do Warszawy przychodzą z Karczewia (most Kierbedzia): 7 17, 8 30, 12 12, 11 29, 17 27, 20 08, 21 42, 22 50;
z Otwocka (most Kierbedzia): 10 00, 13 44, 18 58.

Szczegółowy rozkład jazdy kolei dojazdowych ukaże się w następnym numerze.

TERMINY PŁATNOŚCI PODATKÓW SKARBOWYCH:

dopłata do świadectw przemysłowych:
od dn. 15 Maja do 30 Czerwca r. b.

Podatek dochodowy:

- I rata 23 Kwietnia
- II „ 23 Maja
- III „ 23 Czerwca
- IV „ 23 Lipca

Podatek majątkowy:

I rata od 10 Czerwca do 10 Lipca

MIEJSKICH:

Podatek od budowl:

do dnia 1 Czerwca r. b.

Obwieszczenie

Na zasadzie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 r. zarządom gmin miejskich przekazane zostało prawo wydawania pozwoleń na wnoszenie i przebudowę prywatnych budowli mieszkalnych i budowli gospodarczych oraz zatwierdzania projektów i wydawania pozwoleń na użytkowanie wymienionych budowli.

SPOSTRZEŻENIA STACJI METEOROLOGICZNEJ W OTWOCKU.

za czas od 11 do 20 Maja 1924 r.

średnia ciepłota według Cels.	wilgotność bez- względna	wilgotność względna w %	zachmurze- nie według skali od 0 do 10	kierunek wiatrów N. W. (półn-zach.)
17,7	11,1	71,0	3	

najwyższa t° 27,9° dn. 16/V

najniższa t° 5,9° dn. 18/V

średnie ciśnienie powietrza 757,1

Taksa kuracyjna w mieście i uzdrowisku Otwocku obowiązuje następująca:

A. w willach i domach prywatnych:

- a) za pobyt od 3 do 7 dni od osoby Zł. 2
- b) „ „ „ 8 „ 15 „ „ „ „ 4
- c) „ „ „ 15 dni do miesiąca „ 6

B. w pensjonatach, sanatorjach, hotelach i pokojach umeblowanych I kategorii

- a) za pobyt od 3 do 7 dni od osoby Zł. 4
- b) „ „ „ 8 „ 15 „ „ „ „ 8
- c) „ „ „ 15 dni do miesiąca „ 12

C. w pensjonatach, sanatorjach, hotelach i pokojach umeblowanych II kategorii:

- a) za pobyt od 3 do 7 dni od osoby Zł. 3
- b) „ „ „ 8 „ 15 „ „ „ „ 6
- c) „ „ „ 15 dni do miesiąca „ 9

Ceny prądu elektrycznego Elektrowni Miejskiej w Otwocku

- 1 kw. prądu do oświetlenia Zł. 0,90
- 1 kw. „ „ motoru „ 0,45
- reperacja korków „ 2,50

Za sprawdzenie instalacji podczas przyłączenia:

- instalacja do 5 lamp „ 5 —
- „ „ 10 „ „ 10 —
- „ „ 15 „ „ 15 —
- „ „ 20 „ „ 20 —
- „ „ 30 „ „ 25 —
- „ „ 40 „ „ 30 —
- „ „ 50 „ „ 35 —

- instalacja do motoru elektrycz. po 5 zł. od 1 HP
- Sprawdzenie licznika „ 5 —
- ponowne przyłączenie instalacji po przerwie spowodowej nie płaceniem należności „ 5 —

A P T E K A

WACŁAWA PODOLSKIEGO

w OTWOCKU przy ulicy Orlej № 4.

P o s i a d a

wszelkie środki lecznicze tak krajowe jak i zagraniczne. Środki opatrunkowe i wody mineralne, naturalne i sztuczne.

Jakkolwiek apteka przeniesioną została do Otwocka w 1922 roku, to jednakże jest należycie zaopatrzoną i zamówione leki wykonywa na poczekaniu.

Tow. UNITAS SP. Z OGR. ODP.

WARSZAWA, Miodowa 10, tel. 28-09

Konto czekowe P.K.O. 793. Adres telegr. UNITAS-WARSZAWA

p o l e c a: **Wody mineralne naturalne:** krajowe, francuskie, czeskie, węgierskie, niemieckie. Stale najświeższego czerpania.

Produkty źródłane: Sole naturalne i pastylki, Kalsbadzka, Emska, Vichy, szlam i ług ciechociński do kąpiei

Przetwory tłuszczowe: Gliceryna chemicznie czysta i techniczna, tłuszcze roślinne, jadalne i oleje.

WASZ PODPIS

ZASTĄPI PIENIĄDZE

Kożystajcie z długoleiminowego kredytu na najdogodniejszych w Warszawie warunkach!!!

DOM HANDLOWY **KURCAN** DŁUGA 50
na wprost ul. Bieleńskiej w podwórzu

POLECA	UBIORY MĘSKIE	OKRYCIA DAMSKIE	MATERJAŁY MĘSKIE	BIELIZNA MĘSKIDAM.	MATERJAŁY DAMSKIE JEDWABIE	POLECA
	UBIORY WOJSKOWE	UBIORY DZIECIĘCE	MATERJAŁY BIELIZNIANE	KOŁDRYKO-CEFRANKI	TRYKOTAŻE FUTRA	

PENSJONAT dla płucno chorych

D-ra Benedykta Kwiatkowskiego

został w Otwocku otwarty,
w zacisznem i lesistem
położeniu.

Stała opieka lekarska

PRZYJĘCIA LI TYLKO
ZA POPRZEDNIEM ZGŁOSZENIEM

AKACJOWA 8.

„PRZEMYSŁ BETONOWY”

FABRYKA W KARCZEWIE

ZARZĄD: OTWOCK-DWORSKA 7 (willa E. Kasperowicza).

DDOSTARCZA:

Pustaki, Cembrowiny, Dachówki cementowe,

Słupy ogrodzeniowe, Płyty betonowe.

Wykonuje wszelkie roboty cementowe.

FRANCUSKIE BIURO „A S M I D A R”

WARSZAWA, Złota 14, dom własny. Tel. 224 27

połącza jako depozytariusz na całą Polskę znane preparaty francuskie:

Arheol-Astier

(rzeżączka)

Piperazine-Midy

(artretyzm)

Kola-Astier

(rekonwalescencja)

Cascara-Midy 1/1 i 1/2
(obstrukcja)

Suppositoires-Midy

(czopki hemoroidalne)

Riodine-Astier

(jod organiczny)

Pommade-Midy

(maść hemoroidalna)

Exibard d'Abyssinie

(proszek, cygaretki, tytuń od astmy)

Orig. Rigollot (Sinapisme)

Epilepticon D-ra R. Weil

we Frankfurcie

Próby i literaturę wysyła się na żądanie.

APTEKA NORMALNA
SS-rów F. PODOLSKIEGO

EGZYSTUJE OD 1894 R.

W OTWOCKU przy ul. Kościelnej

P O S I A D A

wszelkie środki lecznicze tak krajowe jak zagraniczne.

Wody mineralne naturalne i krajowe.

Tlen. Środki patentowane. Przyrządy chirurgiczne. Przyjmuje analizy lekarskie.

O T W O C K

Sanatorjum „MARTÓW”

D-ra G. Krukowskiego i S-ki

Zakład urządzony komfortowo i higienicznie (kanalizacja, centralne ogrzewanie, światło elektryczne). Rozporządza wszelkimi metodami leczenia fizykalnego: hydro-balneo-elektroterapia, kąpiele elektryczne, czterokomorowe, elektro-świetlne, mineralne, gazowe, diatermja, lampy kwarcowe i t. d.

Kuchnia wykwintna, jedzenie djetetyczne. Zakład przeznaczony dla uzdrowieńców, osłabionych, chorych wewnętrznych, nerwowych, (gruźliczych i umysłowo-chorych nie przyjmuje).

Zakład cały rok otwarty. Telefon międzymiastowy w zakładzie.

Kierownik zakładu *Dr. J. Muszkatlenblit*, prócz tego stali konsultanci z Warszawy — współwłaściciele *Dr. H. Higier, Dr. G. Krukowski i Dr. A. Wizel*.

APTECZNY DOM HANDLOWY
M. GOLDBERG i A. SELECKI

Warszawa, Senatorska 6.

Telefony: Gabinet szefów 275-48, Kantor 69-64, Ekspedycja 37-79.

**Poleca wyroby Chemiczno-Farmaceutyczne Laboratorium „AP. KOWALSKI”
Preparaty galenowe, specyfikiki lecznicze i iniekcje podskórne wyjątlone.**

L. BABICKI

Otwock Kościelna 8.

księGARNIA zaopatrywana w ostatnie nowości po cenach ściśle katalogowych. Czytelnia w czterech językach. Ciekawe najnowsze książki.

Chorym na drogi oddechowe
radzimy używać

Dr. DRALLE'GO
ILLUSION

Oryginalne perfumy

BEZ ALKOHOLU

Wodę brzoową do włosów jak również
wody kwiatowe i kolońskie.

GENERALNY REPREZENTANT
HERMAN LANDE — WARSZAWA
MARSZAŁKOWSKA 62.

Czytelnia
„WSPÓŁCZESNA”

zaopatrzona
w najświeższe nowości literackie
w OTWOCKU wprost stacji

SKLEP

Łokciowo-Galanteryjny
i konfekcja damska

M. Chojnowski

OTWOCK, ul. Kościelna Nr. 10.

L I S T A

lekarzy praktykujących w Otwocku.

- Dr. Augarten M.** Al. Kościuszki 10, chor. płuc i gardła przyjmuje 9—10 i 4—6.
Dr. Cybulski H. Wólczyńska 10, chor. płuc przyjmuje 2—4.
Dr. Dobrowolski. Uzdrowisko miejskie.
Dr. Engelman E. Al. Kościuszki 12, chor. płuc i serca. Przyjmuje 9—11 i 4—6.
Dr. Gelbart D. Warszawska 19, analizy lekarskie. Filja u D-ra Kremera.
Dr. Ginzburg M. Al. Kościuszki róg Leśnej. Chor. dzieci. Przyjmuje 9—11 i 4—6.
Dr. Glikman. Warszawska 5, chor. płucne. Przyjmuje 9—11 i 4—6.
Dr. Gotlib M. Lubelska 2, chor. wewn. anal. lek. Przyjmuje 10—12 i 4—6.
Dr. Grabiński Br. Kościelna 10, chor. wewn. i dzieci. Przyjmuje 12—1 i 4—6.
Dr. Kremer G. Warszawska 19, chor. wewn. i dzieci. Przyjmuje 9—11 i 4—6.
Dr. Kwiatkowski B. Akacyjowa 8, chor. Płuc przyjmuje 4—6.
Dr. Liszkiewicz G. Mładzka 16, chor. wewn. i kobiece. Przyjmuje 10—2.
Dr. Mierosławski L. Graniczna 10, chor. wewnętrzne przyjmuje 5—7.
Dr. Muszkatlenblit J. Słowackiego 11, chor. wewn. i nerwowe. Przyjmuje 4—6.
Dr. Muszkatlenblit Z. Słowackiego 11, chor. dzieci. Przyjmuje 4—6.
Dr. Przygoda W. Warszawska 5, chor. płuc i gardła. Przyjmuje 3—5.
Dr. Rotlewi H. Warszawska róg Okopowej, chor. dzieci i kobiece. Przyjmuje 5—7.
Dr. Wajdenfeld W. Rejmonta 19, chor. wewn. i dzieci. Przyjmuje 5—7.
Dr. Wroczyński K. Rejmonta 46, chor. wewn. dzieci i akuszer. Przyjmuje 9—11½ i 4—6.
Dr. Zylberbart M. Warszawska 32, chor. uszu, gardła i nosa. Przyjmuje 5—7.

OTWOCK ZAKŁAD LECZNICZY

D-ra W. Przygody

Czynny przez cały rok. 2-ch lekarzy w zakładzie.

Roentgen (prześwietlanie i zdjęcia).

Lampy kwarcowe (sztuczne słońce) i łukowa.

Pracownia bakteriologiczno-mikroskopowa.

Stosowanie sztucznej odmy.

SKŁAD MATERJAŁÓW APTECZNYCH

A. KOWALSKIEGO

w OTWOCKU ul. Kościelna 4.

pod kierunkiem

PROWIZORA FARMACJI

W. Ferencowicza

POLECA

wszelkie artykuły apteczne

i kosmetyczne.

Wody mineralne „Motor”

Spytajcie swego lekarza,
a ten wam potwierdzi, że

1)

„Balsam Thiocolan Age”

i 2)

„Balsam Thiocolan z phytiną”

usuwają:

Choroby piersiowe, kaszel, duszność
i nieżyt oskrzeli.

Jest to znakomity lek przeciwko wszystkim
chorobom płucnym.

Używać za poradą lekarza.

Sprzedają wszystkie apteki i składy
apteczne.

KURACJA KEFIROWA

K. SIGALINA

W WARSZAWIE

Królewska 31.

B. KROGULECKI

WARSZAWA, Ogrodowa 59-a tel. 45-08.

Fabryka tabletek i pastylek

Poleca znane ze swej dobroci pastylki NEO VALDA oraz

TABLETKI KEFIROWE

do domowego wyrobu kefiru.

Fr. ADAMKIEWICZ

Otwock, Kościelna Nr. 3.

egz. od r. 1892.

CUKIERNIA

egz. od r. 1892.

wszelkie wyroby w zakres cukierniczy wchodzące:
kremy, torty ciastka. Przyjmuje zamówienia na wyroby cukiernicze.

OTWOCK — UZDROWISKO

Związek właścicieli Sanatorjów i Pensjonatów ogłasza że Otwock posiada pierwszorzędne w kraju uznane Sanatorja i Pensjonaty urządzone z wielkim komfortem według najnowszych wymagań techniki i higieny. Połączenie telefoniczne Sanatorjów i Pensjonatów z Warszawą i odwrotnie bezpłatne. Stacja telefoniczna międzymiastowa. Oświetlenie elektryczne. Kanalizacja i wodociągi. Kąpiele. Kuchnia obfita i smaczna. Nie zwracać się do pośredników, a bezpośrednio według niżej wymienionej listy

Ajzensztadt D-ua

pensjonat, ul. Konopnickiej 4.

Arbes,

pensjonat, ul. Warszawska 14.

Biberman

pensjonat, ul. Reymonta 29.

Bieżowska

pensjonat ul. Warszawska 11.

Bodańska

pensjonat ul. Mładzka 20.

„Dieta”

Al. Kościuszki 8.

„Dorn”

ul. Graniczna 14.

„Eugenja”

ul. Dworska 3,

Gelbfisz

ul. Warszawska 49.

Goldberg

Al. Kościuszki 6.

Goldsztejn i Miodownik

ul. Słowackiego 16.

Gurewicz

ul. Warszawska 24.

Kalwary

ul. Szopena 8.

Kaufman

ul. Mickiewicza 7.

Klepfisz

ul. Warszawska 31.

Kratka

ul. Mładzka 30.

Krukowski Dr.

sanatorjum, ul. Słowackiego 11.

Lerner i Gelbfisz

ul. Słowackiego 12.

Michelzon

ul. Mładzka 20.

Mincberg

ul. Wiązowska 8.

Miodownik

ul. Warszawska 29.

Nusbaum B-cia

ul. Warszawska 43.

Ołtuski

ul. Zielna 3.

Przygoda Dr.

sanatorjum, ul. Warszawska 5.

Samet

ul. Graniczna 10.

Sztern

ul. Warszawska 35.

Sztrumfeld

Al. Kościuszki 13.

Tenenbaum

ul. Mickiewicza 3.

Wachman

ul. Wiązowska 21.

Windfang i Broder

ul. Warszawska 16.

Winkler

ul. Moniuszki 4.

„Zachęta”

ul. Mładzka 24.

Zynderman

ul. Warszawska 17.

ZARZĄD

PLAN SYTUACYJNY OTWOCKA

NAZWY ULIC

Akacjowa 2 c, d.	Graniczna 4 d, e.	Leśna 4-5 d.	Piękna 5 c, fg.	Sosnowa 5 c.	Wesoła 6 a, b.
Aleksandra 4 b.	Górna 1-4 a, b.	Lubelska 5-6 c, d.	Pałacowa 2 f.	Świdrska 3-4 a, b, c.	Wiązowska 2-3 b, c, d, e.
Andriollego 5-6 c.	Hoża 5 c.	Ludna 3 b.	Podmiejska 5 a, b.	Świerkowa 3 e, f.	Widok 3-4 d, e.
Bartosa 4 a, b.	Jagiellońska 4 f.	Mała 2 b.	Polna 5 a, b.	Szkolna 3-5 a.	Wiśniowa 4 a, b.
Bazarowa 4 b.	Karczewska 4-6 c.	Mickiewicza 3-5 d, e.	Prosta 6 b.	Szlachecka 5-6 e, g.	Włodzimierska 1-2 d.
Ceglana 2 e.	Kilińskiego 4 c, f.	Mładsza 2-6 d, e, f.	Przeskok 1 c.	Szopena 3-4 d.	Wółczyńska 2-6 e, f.
Chłodna 4-5 f, g.	Konopnickiej 4-5 c, fg.	Moniuszki 1-2 d, e.	Przewoska 6 b.	Szpitalna 3 c, f.	Wronia 6 b.
Chłopska 4-5 a, b.	Kolejowa 4-5 b, c.	Napoleońska 4 a, b.	Rejmona 1-4 b, c, d, e, Staszycza 2-6 a, bc, f, g.	Targowa 4 b.	Wspólna 6 d.
Cicha 2 3 c.	Kościelna 3-4 c, d.	Niecala 5 d.	Sądowa 3 c.	Teklińska 1-2 e.	Zielna 5 d.
Doktorska 4 c, d.	Aleja Kościuszki 3-5 c, d.	Odyniecka 5 a, b.	Składowa 4 e.	Warszawska 1-6 a, b, c, d, e, f, g.	Zygmunta 6 a, b, c.
Dworska 5-6 e, f, g.	Kozia 6 c.	Orla 4 c.	Smolna 5 c.	Wawerska 5 a, b.	
Feliksów 2 b, c.	Królewska 4-6 f, g.	Paderewskiego 3 b.	Słowackiego 1-3 b, c, e.		
Gliniecka 3 f.	Krzywa 4 b.	Piekarska 4-5 d.			
-
Kościół 3 d.	Gimnazjum 8-mio kl. koeduk. 3 c.	Ochrona Opieki Św. Józefa 5 f.	Haszchefes 2 d.
Stacja D.-Ż. Nadw. 4 c.	Szkoła powszechna 5 b, 6 b, i 6 c.	Tow „Spójnia” 3 d.	Sanatorium D-ra Krukowskiego i S-ki 2 d.
Stacja kolejki Warsz.-Karczew 5 b.	Apteki 3 d i 4 c.	Magiśtrat 5 d.	„ D-ra Przygody 2 b, c
Poczta, telegraf, telefon 4 c.	Skład apteczny Gurewicza 4 c.	Elektrownia 4 c.	Zakład wodo leczniczy 2 d.
Policja 3 c.	„ „ Kahana 4 c.	„Zofjówka” Szpital dla umysłowo-cho-rych 2 g.	
Sąd pokoju 3 c.	„ „ Kowalskiego.	Brijus-Zdrowie 2 g.	
Straż Ogniowa 5 c.	„ „ Kurcbarda i S-ki 4 c.		

Redaktor i wydawca EDWARD KASPEROWICZ.

Drukarnia Romana Kaniewskiego, w Warszawie, Nowy-Świat 54.